

Valstopper (halyard lock) in de mast

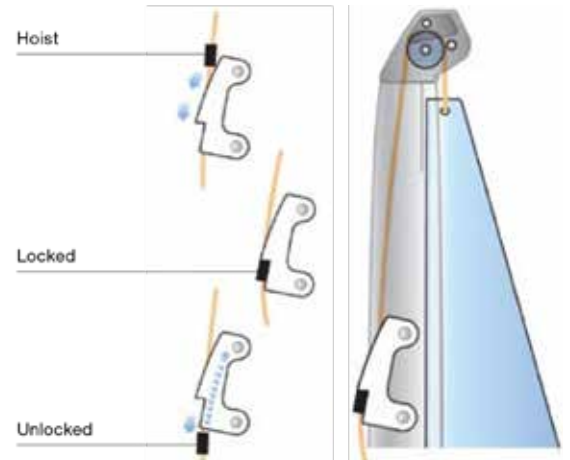

**Een bijzondere toepassing die je meestal alleen bij grotere wedstrijdboten tegenkomt is een 'halyard lock' in de mast.
In het Zweeds: fallavlastere till storseglet of in goed Nederlands een trekontlaster voor de grootzeilval.**

Dat is bij een kleine boot als de IF een soort van kantelmechanisme bovenin de mast die een kogel -die op een vastgestelde plek in de (stalen) val zit- daarin vastklikt. Bij het aftuigen zal de stopper -nadat de spanning van de cunningham of giekneerhouder er af is- met iets aantrekken van de val, openklikken en de val laten vieren (zie tekening hiernaast). Bij grote boten zoals alle Volvo-oceanracers zijn halyard locks zeer gebruikelijk en bovendien noodzakelijk om de enorme krachten op vooral de mast te reduceren. Ze zijn er voor elk rif en ook voor de voorzeilen worden locks gebruikt, vaak in de vorm van een zelfvergrendelend blok buiten de mast.

Het grote voordeel van dit systeem is dat je de val altijd tot de hoogst toegestane plaats hijst (net tegen de zwarte band). De top van het zeil zit daarbij altijd op de zelfde plaats wat bij het trimmen een groot voordeel is. Bovendien zal het grootzeil, wanneer de wind aantrekt, niet nog een klein beetje zakken door de rek die, in meer of mindere mate, in elke val zit. Omdat het voorlijk in dit geval alleen met de cunningham (of giek) kan worden aange trokken of gevierd, terwijl het grootzeil in de ideale positie staat, heeft dit voor de trim het voordeel dat de standen eenvoudig te repeteren zijn. Hier voor is het nodig een uitwendig of inwendig 'lock' in de mast te monteren en een aangepaste val te maken met een voorloop van een stukje staal draad met aangepaste kogel (zie afbeelding en filmpje).

In Zweden wordt dit al wel met succes toegepast maar in Nederland was het nauwelijks bekend en ook nog niet toegepast op de IF. Ferdinand Postma ontdekte de toepassing ervan op de IF toevallig bij het vertalen van een artikel over hoe je een boot kan inrichten voor wedstrijdzeilen. Onze inte-

resse was gewekt maar we kregen maar niet door hoe het precies zat. Ik ging op onderzoek uit, mailde leveranciers en nam contact op met 'Zweden'. Via het Zweedse forum reageerden Göran Ejdelling en Peter Berg. Waarvoor onze dank.

Missie volbracht, het dossier kan worden toegevoegd aan de kennisbank. Er zitten zeker voordelen aan het gebruik van een mast 'lock' maar door minder rekkende vallen is de noodzaak minder geworden. Die voortdurende ontwikkeling, het streven naar verbetering en perfectie, dat maakt wedstrijdzeilen zo interessant.

Adri van de Velde

Zie hier hoe het werkt

Links: het uitwendig systeem en rechts: het monteren van een inwendig 'lock'.

De zwarte banden vallen onder de klasseregels.

